

129/23. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY

Luxembourg, 2023. július 24.

A Bíróság ítélete a C-107/23. PPU. sz. | Lin¹ ügyben

Az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás elleni küzdelem: a büntethetőség elévülésére vonatkozó nemzeti szabályoknak lehetővé kell tenniük a hatékony megelőzést és büntetést

A nemzeti bíróságnak főszabály szerint figyelmen kívül kell hagynia azokat a nemzeti szabályokat vagy ítélkezési gyakorlatot, amelyek az ilyen bűncselekmények büntetlenségének rendszerszintű kockázatát idézik elő

Több román állampolgár, akiket többek között hozzáadottérték-adó (héta) tárgyában elkövetett adóelkerülés miatt szabadságvesztés-büntetésre ítélték, a büntethetőség elévülésére hivatkozva a brassói ítélőtáblához (Románia) fordult a jogerős büntetőítélet megtámadása érdekében.

Álláspontjuk alátámasztása érdekében ezen elítéltek többek között a román alkotmánybíróság két (2018-ban és 2022-ben hozott) ítéletére hivatkoznak, amelyek érvénytelenítették a büntethetőség elévülését megszakító okokat, vagyis a büntethetőség elévülését megszakító eljárási cselekményeket, illetve ítéleteket szabályozó nemzeti rendelkezést. Ezen ítéleteket követően a román jog közel négy éven keresztül nem írt elő egyetlen, a büntethetőség elévülését megszakító okot sem. Ez konkrétan azt jelenti, hogy ezen időszak alatt a bűncselekmények és büntetések törvényessége elvének az elévülés szabályait magában foglaló román koncepciója alapján egyetlen eljárási cselekmény sem fejthetett ki elévülést megszakító hatást. Ezenfelül az elítéltek azt állítják, hogy az elévülést megszakító okok hiánya enyhébb büntetőtörvénynek (*lex mitior*) minősül, amelynek visszaható hatályú alkalmazását kéri annak érdekében, hogy kizárják a 2018 előtt végzett eljárási cselekmények elévülést megszakító jellegét. Az érintett elítéltek úgy vélik, hogy figyelembe véve a tényállás megvalósulásának időpontját, az elévülési idő az elmarasztaló határozat jogerőre emelkedése előtt lejárt, ami a büntetőeljárás megszüntetését vonná maga után, és lehetetlenné tenné az elítélésüket.

A brassói ítélőtábla kétségeit fejezi ki ezen értelmezés uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően. Ez az értelmezés azzal a hatással járna, hogy a szóban forgó elítéltek, sőt jelentős számú további személyek mentesülnének az Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalást megvalósító bűncselekmények miatti büntetőjogi felelősségre vonásuk alól. Egyébiránt a brassói ítélőtábla hangsúlyozza, hogy az uniós jognak való megfelelés érdekében adott esetben mellőznie kell az alkotmánybíróság és/vagy a nemzeti legfelsőbb bíróság ítélkezési gyakorlatának alkalmazását. Márpedig Romániában az új fegyelmi felelősségi rendszer lehetővé teszi az ezen ítélkezési gyakorlatot figyelmen kívül hagyó bírák szankcionálását. A román bíróság ebben az összefüggésben arra keresi a választ, hogy az uniós jog elsőbbségével ellentétes-e az, hogy az alapügyben eljáró bírakkal szemben fegyelmi eljárás indulhat. Éppen ezért úgy határozott, hogy az egyes témakörökkel kapcsolatban kérdést terjeszt a Bíróság elé.

¹ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében hatékony büntetőjogi szankciók előírására vonatkozó kötelezettség megszegése sérti az uniós jogot

Az uniós jog előírja a tagállamok számára, hogy elrettentő hatású és hatékony intézkedésekkel küzdjenek az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás és minden egyéb jogellenes tevékenység ellen. **A Bíróság megjegyzi, hogy ez alapján a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a nemzeti jog által megállapított elévülési szabályok az ilyen csalásokkal kapcsolatos bűncselekmények hatékony szankcionálását lehetővé tegyék.** Márpedig a Romániában elfogadott ítélkezési gyakorlatbeli megoldás, amelyből kitűnik, hogy a román jog közel négy éven át nem írt elő egyetlen, a büntethetőség elévülését megszakító okot sem, a szóban forgó bűncselekmények büntetlenségének rendszerszintű kockázatával jár, amely nem egyeztethető össze az uniós jog követelményeivel. Ezt a kockázatot fokozza az elévülést megszakító okok ezen hiányának adott esetben az enyhébb büntetőtörvény (*lex mitior*) elve alapján egy korábbi időszakra történő esetleges visszaható hatályú alkalmazása.

Az uniós jogot alkalmazni hivatott nemzeti bírák kötelezettségei és az alapvető jogok szükséges védelme

A Bíróság emlékeztet arra, hogy a nemzeti bíróságoknak mellőzniük kell a nemzeti szabályozás és ítélkezési gyakorlat alkalmazását, ha azok az Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalás eseteinek olyan jelentős számában eredményezik a büntethetőség elévülését, hogy az az ilyen bűncselekmények büntetlenségének rendszerszintű kockázatával jár.

Mindazonáltal ez a kötelezettség sértheti az alapvető jogok védelmét. E tekintetben a Bíróság megállapítja, hogy amennyiben valamely tagállami bíróságnak olyan nemzeti rendelkezés vagy intézkedés alapvető jogokkal való összeegyeztethetőségét kell vizsgálnia, amely – olyan helyzetben, amelyben a tagállamok eljárását nem teljes egészében az uniós jog határozza meg – az uniós jogot hajtja végre, **a nemzeti hatóságok és bíróságok jogosultak az alapvető jogok védelmével kapcsolatos nemzeti követelményeket alkalmazni**, feltéve hogy e követelmények alkalmazása nem veszélyezteti az Európai Unió Alapjogi Chartája által biztosított védelem szintjét, ahogyan azt a Bíróság értelmezte, valamint az uniós jog elsőbbségét, egységességét és tényleges érvényesülését.

Ezen ítélkezési gyakorlatot a jelen ügyben alkalmazva a Bíróság megkülönbözteti a bűncselekmények és büntetések törvényességének a szóban forgó nemzeti ítélkezési gyakorlatban alkalmazott és értelmezett elvét az enyhébb büntetőtörvény (*lex mitior*) visszaható hatályú alkalmazásának elvétől. Mivel ez az ítélkezési gyakorlat a büntetőtörvény előreláthatóságának és pontosságának követelményét illetően a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvén alapul, a Bíróság – hangsúlyozva ezen elv jelentőségét mind az uniós jogrendben, mind pedig a nemzeti jogrendben – arra a következtetésre jut, hogy **a nemzeti bíróságok az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítására irányuló kötelezettségüktől eltérve nem kötelesek mellőzni ezen ítélkezési gyakorlat alkalmazását.**

Ezzel szemben a nemzeti bíróságok a jelen előzetes döntéshozatali eljárás alapjául szolgálóhoz hasonló körülmények között nem alkalmazhatják az enyhébb büntetőtörvény (*lex mitior*) visszaható hatályú alkalmazásának elvére vonatkozó nemzeti védelmi szintet. E tekintetben a Bíróság hangsúlyozza, hogy tekintettel e védelmi szint és az uniós jog követelményei közötti egyensúly megteremtésének szükségességére, a nemzeti bíróságok nem kérdőjelezhetik meg a büntethetőség elévülésének a releváns nemzeti rendelkezések érvénytelenségének megállapítása előtt végzett eljárási cselekményekhez fűződő megszakítását. E megkérdőjelezés következményeként súlyosbodna az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények büntetlenségének rendszerszintű kockázata, amely Romániában pusztán az elévülést megszakító okok közel négy éven át tartó hiányából ered.

A nemzeti ítélkezési gyakorlat alkalmazásának hivatalból történő mellőzése és a bírák fegyelmi felelőssége

Az uniós jog elsőbbségének elve értelmében a Bíróság által az előzetes döntéshozatal keretében hozott határozat az adott jogvita elbírálásánál a nemzeti bíróságra nézve kötelező erejű az uniós jog értelmezését illetően. Következésképpen e bíróság nem lehet akadályoztatva abban, hogy az uniós jogot azonnal a Bíróság döntésének vagy ítélkezési gyakorlatának megfelelően alkalmazhassa, szükség esetén mellőzve az uniós jog teljes érvényesülését akadályozó nemzeti ítélkezési gyakorlat alkalmazását. A nemzeti bíróságnak ilyen magatartása fegyelmi

vétségnek sem minősülhet.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Kövesse a híreket!

